

В.О. Потапов, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
Д.П. Семенюк, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
О.В. Петренко, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Невід'ємною частиною української системи вищої освіти є науково-дослідна діяльність ВНЗів, у якій саму безпосередню й діяльну участь приймають студенти й аспіранти. Сформувалася розгалужена й багатопланова система, що передбачає активне залучення студентів у наукові гуртки як у рамках навчального процесу (УДРС), так і у позанавчальний час (НДРС). Іноді терміном НДРС узагальнено називають всі форми й методи залучення студентів до наукових досліджень у період вузівського навчання.

Система кожної науки, досліджуваної у ВНЗі у вигляді навчальної дисципліни або групи дисциплін, реалізується не тільки в змісті освіти, але і в УДРС, і в НДРС.

При будь-якій формі підготовки у ВНЗ, будь то підготовка бакалавра, магістра або спеціаліста, що досить швидко відходить в минуле, організація науково-дослідної діяльності студентів повинна ставитися на одне з перших місць, оскільки саме через НДРС тільки й можливо в повному обсязі формування в майбутніх фахівців необхідних знань і вмінь. У протилежному випадку вузівська підготовка перетворюється в різновид формування чисто професійних навичок, без глибокого теоретичного осмислення проблем своєї предметної галузі. Реалізація такого підходу повинна бути спрямована на відмову від складної пагубної парадигми освіти, націленої (у найкращому разі) на споживання студентами готових знань, на користь переносу центра ваги на формування вмінь і навичок безперервної самоосвіти на базі аналітичної й дослідницької роботи.

При цьому потрібно враховувати ту обставину, що потужним фактором сучасного життя в цілому й системи освіти зокрема сьогодні стали інформаційні й комунікаційні технології (ІКТ).

У складі нових інформаційних і комунікаційних технологій, що здобувають сьогодні особливо важливе значення, варто виділити мобільні технології, що забезпечують швидкий і всеосяжний доступ до інформаційно-предметного середовища й взаємодію студентів і викладачів, а також соціальні мережі, активними учасниками яких є багато студентів.

Традиційно діяльність студентського наукового гуртка будується як ряд зустрічей зацікавлених і мотивованих студентів і

викладачів, об'єднаних спільністю інтересів у певному колі наукових проблем. У ході засідань обговорюються доповіді студентів, повідомлення викладачів, проводиться консультативна й інформаційна робота.

Формат наукових гуртків, у силу їх високої (хоча й початкової) ефективності, не перетерпів особливих трансформацій. Разом з тим сучасні ІКТ надають студентам і викладачам більші організаційно-інформаційні можливості. Діяльність гуртка, наприклад, може бути істотно доповнена й збагачена оформленням у форматі блога – досить популярного в глобальній мережі способу повідомлення інформації до максимально широкого кола читачів. Будучи доповненням і продовженням традиційних форм гурткової діяльності, блог призначається в першу чергу для публікацій робіт студентів, з якими вони виступали або збираються виступати на засіданнях гуртка або конференції. Технологія, за допомогою якої ведеться блог, дозволяє іншим студентам, викладачам залишати коментарі до доповідей, а також коментарі до коментарів. Останні, зрозуміло, повинні модеруватися або викладачем, або відповідальними студентами, чия діяльність вимагає додаткових зусиль і повинна відповідним чином ураховуватися. Важливо, щоб доступ до блогів був можливий з будь-яких комп'ютерів, включаючи мобільні й переносні, а також зі смартфонів.

Формат блога найбільш сприятливий для організації on-line обговорення й спілкування. Іноді студентам буває важко швидко сформулювати свої зауваження по доповіді безпосередньо на засіданні гуртка, а деякі студенти мають психологічні бар'єри в живому спілкуванні. Участь у свого роду пролонгованому засіданні гуртка – це гарний спосіб усунути такого роду труднощі. Особливо широкі можливості така форма роботи відкриває при вивченні галузей науки, що вимагають наочності. У цьому випадку науковий гурток-блог з використанням навіть штатних засобів, закладених у шаблони, дозволяє підвищити ефективність сприйняття матеріалу і його використання в майбутньому.

Впровадження запропонованої форми наукової роботи студентів сприяє високому рівню наукової мотивації студента й, у свою чергу, підвищує цей рівень. При цьому необхідно відзначити, що хоча соціальні мережі самі по собі пропонують досить широкі можливості організації «кіл» однодумців, але тільки формат блогів забезпечує твердий контроль із боку педагога за змістом публікацій і коментарів до них і дозволяє найбільш повно представити результати роботи студентського співтовариства.